

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

عنوان:

**بررسی ارتباط بین سواد سلامت با رفتارهای کنترل وزن و شاخص توده
بدنی در نوجوانان جنوب شهر تهران در سال ۱۴۰۰**

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته پرستاری سلامت جامعه

نگارنده

مریم حیدری

استاد راهنما

دکتر رضا نگارنده

استاد مشاور

دکتر شهزاد پاشایی پور

۱۴۰۰

بررسی ارتباط بین سواد سلامت با رفتارهای کنترل وزن و شاخص توده بدنی در نوجوانان جنوب شهر تهران در سال ۱۴۰۰

چکیده:

زمینه و هدف: چاقی نوجوانان به طور قابل توجهی در سراسر جهان افزایش یافته است. رفتارهای کنترل وزن به عنوان یکی از اجزای سبک زندگی نوجوانان در کنترل چاقی و عوارض آن در آینده از اهمیت زیادی برخوردار است. سواد سلامت به عنوان یک عامل مهم و تعیین کننده در سلامت مورد توجه است. لذا هدف مطالعه حاضر بررسی ارتباط بین سواد سلامت، رفتارهای کنترل وزن و شاخص توده بدنی در نوجوانان است.

روش کار: مطالعه حاضر یک مطالعه توصیفی - همبستگی از نوع مقطعی بوده است که با ۲۴۰ نوجوان از مراکز منتخب جامع خدمات سلامت در جنوب شهر تهران انجام گرفت. پرسشنامه های اطلاعات دموگرافیک، سواد سلامت در کودکان سن مدرسه و رفتارهای کنترل وزن به صورت خودگزارشی توسط نوجوانان تکمیل شد. قد و وزن توسط پژوهشگر اندازه گیری شده و صدک شاخص توده بدنی با استفاده از نمودار ارائه شده توسط مرکز کنترل و پیشگیری بیماری ها محاسبه شد. تحلیل داده ها با استفاده از آزمون های آماری کروسکال والیس و آزمون دقیق فیشر در نرم افزار SPSS IBM نسخه ۲۵ انجام شد.

یافته ها: بیش از ۵۰ درصد نمونه ها سواد سلامت در حد متوسط داشتند. اکثر افراد BMI طبیعی داشتند. توزیع فراوانی رفتارهای سالم کنترل وزن نشان داد که اکثر نوجوانان (۴۲٫۹ درصد) هر چهار رفتار سالم کنترل وزن را دارا بودند. اکثر افراد مورد مطالعه (۳۴٫۵ درصد) هیچ رفتار ناسالم کنترل وزن نداشتند. اکثر افراد (۹۵٫۸ درصد) رفتار بسیار ناسالم کنترل وزن نداشتند. سواد سلامت با رفتارهای سالم کنترل وزن ارتباط داشت ($p=0/001$) اما رابطه معنی داری بین سواد سلامت و رفتارهای ناسالم ($P=0/617$) و بسیار ناسالم کنترل وزن ($P=0/419$) و شاخص توده بدنی ($P=0/672$) مشاهده نشد. بین شاخص توده بدن با رفتارهای سالم ($P=0/036$) و ناسالم کنترل وزن ($P=0/035$) رابطه معنی دار مشاهده شد اما با رفتارهای بسیار ناسالم ($P=0/065$) ارتباطی نداشت.

نتیجه گیری: داشتن برنامه هایی در جهت ارتقا سطح سواد سلامت نوجوانان، منجر به افزایش رفتارهای سالم کنترل وزن در آنها می شود. بنابراین سیاست گذاران حوزه سلامت با برنامه ریزی در این زمینه می توانند به سلامت نوجوانان کمک کنند.

کلیدواژه ها: سواد سلامت؛ رفتارهای کنترل وزن؛ شاخص توده بدنی؛ نوجوان

Tehran University of Medical Sciences

School of Nursing and Midwifery

Title:

Investigating the relationship between health literacy and weight control behaviors and body mass index in adolescents south of Tehran in 1400

"A thesis submitted as partial fulfillment of the requirements for Master of Science (MSc) Degree"

In

Community Health Nursing

By

Maryam Heydari

Supervisor

Dr. Reza Negarande

Consultant

Dr. Shahzad Pashaeipou

2022

Abstract

Background and Purpose: Adolescent obesity has increased significantly worldwide. Weight control behaviors as one of the components of adolescents' lifestyle are very important in controlling obesity and its complications in the future. Health literacy is considered as an important and determining factor in health. Therefore, the aim of this study was to investigate the relationship between health literacy, weight control behaviors and body mass index in adolescents.

Methods: The present study is a descriptive cross-sectional study that was conducted with 240 adolescents from selected comprehensive centers of health services in the south of Tehran. Questionnaires of demographic information, health literacy in school-age children and weight control behaviors were completed by adolescents as self-report. Height and weight were measured by the researcher and the body mass index percentile was calculated using a chart provided by the Center for Disease Control and Prevention. Data analysis was performed using Kruskal-Wallis statistical tests and Fisher's exact test in SPSS IBM software version 25.

Results: More than 50% of the samples had average health literacy. Most people had a normal BMI. The frequency distribution of healthy weight control behaviors showed that most adolescents (42.9%) had all four healthy weight control behaviors. Most subjects (34.5%) had no unhealthy weight control behaviors. Most subjects (95.8%) did not have extreme unhealthy weight control behaviors. Health literacy was associated with healthy weight control behaviors ($p = 0.001$) but there was not a significant relationship between health literacy and unhealthy ($P = 0.617$) and extreme unhealthy weight control behaviors ($P = 0.419$) and body mass index ($P = 0.672$). There was a significant relationship between body mass index and healthy behaviors ($P = 0.036$) and unhealthy weight control ($P = 0.035$) but it was not associated with extreme unhealthy behaviors ($P = 0.065$).

Conclusion: Having programs to improve adolescents' health literacy leads to an increase in healthy weight control behaviors in them. Therefore, health policy makers can help adolescents' health by planning in this area.

Keywords: Health literacy ; Weight control behaviors ; Body mass index ; Adolescents